

Teatrul Național din Iași. În realitate, însă, este preferabil ca proporțiile să fie păstrate: Cehov nu e Ostrovski... Cred că, în ultimă analiză, principala dificultate de care se lovesc cei ce vor să pună în scenă o piesă de Cehov este absența unui număr suficient de actori – nu buni, ci de la buni în sus; dacă un singur rol secundar rămâne descoperit, întregul edificiu, oricât ar încerca regizorul să-l proptească și să-l consolideze prin „viziune”, începe să se clatine. La Giurgiu, Nikolov Perveli Vili a avut interpreți pentru rolurile mari – Arkadina, Zarecinaia, Trigorin, Treplev –, dar i-au lipsit, paradoxal, „cei-lalți”, adecvați fiind, din această categorie, doar Toma Vasile (un Sorin cam exclamativ, dar corect desenat), Delia Hrișcu-Badea (o Mașa convingătoare la început, dar evoluând prea puțin apoi și, pe deasupra, vorbind, uneori, inaudibil) și Cătălin Chivu (un Medvedenko timid și

poetic, dar un pic cam șters). La rândul ei, viziunea regizorală (fără ghilimele, de astă dată) privilegiază cuplul tânăr, Zarecinaia-Treplev – văzuți ca victime ale răutății, indiferenței ori viciului „bătrânilor”, nu și ale propriilor himere legate de artă, cum lasă a se înțelege prima parte a spectacolului și cum ar fi fost, cred, mai „productiv”; așa încât un nou dezechilibru interpretativ se naște, Anca Aleksandra (Arkadina) și Livius Rus (Trigorin) fiind lăsați, întrucâtva, să se descurce singuri. Cei doi sunt, într-adevăr, excelenți actori, însă lipsa unei îndrumări din afară nu poate fi ascunsă: Arkadina are accente de cabotism deloc motivate, iar Trigorin e abulic și inform. Regizorul a lucrat, în schimb, foarte atent cu tinerele vedete ale trupei, obținând bune rezultate: Cosmin Crețu propune un Treplev febril, dar repede resemnat, cu insurgențe explozive dar scurte și cu iritări tem-

perate de luciditate; în Zarecinaia, Violeta Crețu e, la început, dragălaș-naivă, dar deloc inconștientă de farmecul ei, pentru a revela în celebrul monolog dinspre final – susținut, minus vreo două scăpări ale vocii, ireproșabil – o demnitate matură, dar deloc invulnerabilă. Mărturisesc că apreciez spectacolele care îmi dezvăluie ceva nou într-un text pe care credeam a-l ști foarte bine. Montarea lui Nikolov Perveli Vili mi-a descoperit natura de ratat fără scăpare a lui Treplev, de unde și ridicolul (fie chiar tragic) al personajului. A făcut-o – dacă judecăm și după finalul didactic, în care toate personajele se perindă prin scenă depunând flori pe biroul-cenotaf al lui Kosteia și reluând câte o replică-cheie din partitura lor – fără să știe și fără să vrea. Dar nu-i sunt, pentru asta, mai puțin recunoscătoare...

Alice Georgescu

Subliniind modernitatea

PRELUDIU LA ELECTRA de Petru Dumitriu ● THEATRUM MUNDI ● Data reprezentației: 9 mai 2001 ● Regia: Dan Vasile ● Scenografia: Alina Herescu ● Distribuția: Tudorel Filimon (Egist), Raluca Penu/Carmen Stimeriu (Clitemnestra), Silvia Codreanu (Casandra), Vasile Toma (Agamemnon), Ion Bechet (Omul de încredere, Un paparazzo), Irina Bârlădeanu (Bătrâna, Un paparazzo), Iby Costin (Slujnica).

Credincios programului său estetic, în ciuda unor imense dificultăți de ordin material (printre care, lipsa unei săli proprii), Theatrum Mundi a oferit, la Teatrul Foarte Mic, o nouă premieră cu o piesă românească: **Preludiu la Electra** de celebrul scriitor Petru Dumitriu.

Scrisă în 1945 și publicată în „Revista Fundațiilor Regale”, drama este – așa cum și-a dorit autorul – o demonstrație a perenității temelor și motivelor antice, în speță, a mitului Atrizilor; creată de un om tânăr (Petru Dumitriu avea, pe atunci, doar 21 de ani), ea a fost montată de un regizor tânăr, cu o echipă tânără (face excepție Tudorel Filimon, un Egist văzut de Dan Vasile în cheie

grotescă și amintind de Ubu-Roi). Spectacolul se joacă în mijlocul publicului. Scenografia Alinei Herescu, foarte inspirată, utilizează puține elemente de decor și propune pentru costume o linie modernă (un fel de veșmânt militar, pentru Agamemnon, rochie lungă de seară, pentru Clitemnestra), subliniind astfel amplasarea acțiunii într-un prezent continuu și într-un spațiu neutru, propriu nu unui popor anume, ci ființei umane, în general. Interesul este focalizat asupra relațiilor dintre bărbat și femeie – contradictorii, paradoxale, de dragoste și ură în același timp. Soțul și soția (Agamemnon și Clitemnestra) se dușmănesc reciproc, deși s-au legat pentru toată viața; fiecare dintre ei are rezerve de iubire

și gingășie, dar fiecare e dominat de o uriașă dorință de a-l tortura pe celălalt. Clitemnestra nu-l iubește pe Egist, chiar dacă îi acceptă îmbrățișările; în ea nu există decât dorința de a-l supune pe Agamemnon, care, însă, se lasă stăpânit numai de dragostea pentru Casandra, aceasta, la rândul ei, iubindu-l sincer. Finalul este acela cunoscut din legendă, doar ușor modificat: Agamemnon și Casandra vor muri, uciși de otrava pusă în vin de către Clitemnestra, care, rămasă alături de grotescul Egist, triumfător, s-ar putea să plătească și ea cu viața. Este un final conținând, cumva, o premoniție a evenimentelor istorice de după 1945 – tulburătoare premoniție pentru un scriitor atât de tânăr!

Dacă linia rolului Agamemnon este mai simplă și mai clară, evoluția psihică a Clitemnestrei e mai sinuoasă, mai complicată, viața intimă fiind pentru femeie o preocupare ce o absoarbe aproape total. Regizorul le-a lăsat pe cele două interprete alternative ale rolului, Carmen Sti-

meriu și Raluca Penu, să se desfășoare din plin pe coordonatele feminității, cu atât mai mult cu cât și scriitura dramaturgică e foarte generoasă în cazul acestui personaj. Carmen Stimeriu a optat pentru tipul amazoanei: aspră, energică, tăioasă, Clitemnestra ei nu acceptă înfrângerea; îl înfruntă cu îndrăzneală, ba chiar cu insolență, pe Agamemnon, știe să lupte cu el și să-l acuze, primindu-i amenințările cu un zâmbet răutăcios; la banchetul final, unde poporul trebuie să-l vadă pe generalul învingător înconjurat de familie, este seducătoare, dar și mândră, ironică - o adevărată stăpână. Raluca Penu a ales postura felinei; e plină de feminitate, prefăcută, lingușitoare; nu ridică decât rareori vocea, dar știe să facă veritabile scene de isterie - armă sigură; la nevoie, se arată supusă, caldă, apropiată, chiar față de Cassandra, pe care o urăște, dar căreia trebuie să-i ceară să i-l redea pe Agamemnon; cu mișcări unduitoare, grațioase, pare întruchiparea bunătații, dar inflexiunile caustice din glas îi dezvăluie jocul dublu, ghicit și de Agamemnon. În interpretarea lui Vasile Toma, acesta este dur, tiranic cu soția lui, batjocoritor cu Egist și tandru față de Cassandra; actorul se dovedește, într-un rol dramatic, la fel de bun ca și în cele comice, cu care ne-a obișnuit. Și ea bună interpretă a caracterelor puternice, Silvia Codreanu înfățișează o Cassandra plină de poezie și disperare; actrița are un joc viu, expresiv și foarte modern. Egist al lui Tudorel Filimon este capricios, crud, despot și vindicativ; pentru el, singurul simțământ posibil este ura față de Agamemnon, Clitemnestra fiind un simplu instrument al setei lui de putere și de răzbunare. Ion Bechet, Irina Bărlădeanu și Iby Costin dau relief rolurilor secundare.

Din punct de vedere regizoral, ar mai

fi fost nevoie de unele „accente”; eventual, chiar de o muncă mai atentă cu actorii, pentru adâncirea sau limpezirea unor sensuri. Spectacolul are însă un ritm dinamic, adec-

vat sensibilității actuale, și pune bine în valoare textul, subliniindu-i modernitatea.

Ileana Berlogea

Vasile Toma și Silvia Codreanu

1 la 0 pentru teatru

Ce poate fi o operetă-sport? Așa a fost prezentat, la conferința de presă premergătoare premierei, spectacolul târgumureșean **3 la 1 în favoarea dragostei**. Am intrat în sală cu oarecare rețineri, deoarece compania de expresie maghiară nu ne-a prea încântat în ultima vreme cu montări deosebite (chiar și **Deșteptarea primăverii** e un spectacol controversat în spațiul cultural maghiar). Trupa a

3 LA 1 ÎN FAVOAREA DRAGOSTEI de Szilágyi László și Kellér Dezső ● **TEATRUL NAȚIONAL** din TÂRGU-MUREȘ, Compania „Tompa Miklós” ● Data reprezentației: 31 ianuarie 2001 ● Regia: Novák Eszter ● Decorul: Bajkó Attila ● Costumele: Federits Zsófia ● Muzica: Paul Abraham ● Libretul: Harmath Imre ● Coregrafia: Novák Péter ● În distribuție: Biluska Annamária, Márton Gyöngyi, László Zsuzsa, Kézdi Imola, Fazakas Júlia, Tompa Klára, Kovács Ágnes Anna, Éder Enikő, Fóris Emese, Gecse Noémi, Simon Tünde, Tamás Boglár, Somody Hajnal, Bocskor Salló Lóránd, Katona László, Biró József, Domokos László, Ördög Miklós Levente, Kátai István, Zöld Csaba, Barabás Botond, Szücs Ervin, Fülöp Beáta, Lung Zsolt, László Péter, Molnos András, Csernyei Rudolf; corul mixt Transbalaton din Tihany.